

PARTER (Antal motparter: 1)

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 70 000 kr.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Finansinspektionen har yrkat att **AA** ska betala en sanktionsavgift om 70 000 kr enligt följande påstående om överträdelse.

AA har på värdepappersmarknaden i Stockholm den 4 april 2018 handlat aktier i bolaget Paynova AB (ISIN: SE0001162462).

Kl. 09.38 köpte **AA** 8 000 aktier för 0,39 kr per aktie. Efter detta köp fanns det 2 000 aktier till salu för 0,39 kr. Näst bästa säljkurs, dvs. nästa nivå i orderboken, var vid denna tidpunkt 0,42 kr med 10 000 aktier till salu.

Kl. 09.39 lade **AA** en handelsorder om att köpa 2 001 aktier. Handelsordern gick omedelbart till avslut och ledde till att han fick köpa 2 000 aktier för 0,39 kr per aktie och en för 0,42 kr. Avslutet höjde senast betalt för aktien med 7,7 procent.

Kl. 10.03 lade **AA** in en handelsorder om att sälja 7 000 aktier för 0,419 kr per aktie. Handelsordern gick inte till avslut, utan förföll kl. 17.29 när handelsdagen avslutades.

AA köp om en aktie för 0,42 kr kl. 09.39 har eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien.

Lagrum: 5 kap. 1 § 2 samt 6 och 21 §§ lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och artikel 12.1 a och 15 i marknadsmissbruksförordningen (EU) nr 596/2014.

AA har motsatt sig Finansinspektionens yrkande.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Finansinspektionen har anfört i huvudsak följande. **AA** har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation. Hans agerande uppfyller inte förutsättningarna för legitima skäl och godtagen marknadspraxis. Agerandet kännetecknas av att han har en hög grad av ansvar för överträdelsen.

Transaktionen har gett en signal till marknaden och den kunde åtminstone förväntas ha varit falsk eller vilseledande. **AA** köp om en aktie kl. 09.39 för 0,42 kr har höjt ”senast betalt” med 7,7 procent och var dagens högsta pris för aktien. Det är ett referenspris av stor betydelse för den som är intresserad av aktiens kursutveckling. Höjningen signalerar till marknaden att det finns högt intresse för aktien, trots att det

inte finns. Andra aktörer på marknaden har därför vilseletts eller riskerat att bli vilseledda av **AA** transaktion.

AA har påstått att det förhållandet att köpordern avsåg just 2 001 aktier var ett förbiseende. Hans orderläggning den dagen talar dock för att han har haft ett och samma syfte att dra nytta av den kursökning som han själv åstadkommit. Varken den omständigheten att säljordern lades tjugofyra minuter efter köpet eller att den ordern inte gick till avslut påverkar det faktum att transaktionen inte var tillåten. För bedömningen av denna fråga saknar det även betydelse om **AA** haft för avsikt att vilseleda marknaden och om han gjort någon ekonomisk vinning. Det förhållandet att den aktuella aktien kännetecknas av starka kursrörelser saknar också betydelse för ansvarsfrågan. Att en aktie är volatil innebär tvärtom att det är lättare att genom en mindre volym i hög grad påverka prisbildningen på aktien.

När det gäller sanktionsavgiftens storlek har Stockholms tingsrätt i tidigare domare fastställt sanktionsavgifter till 40 000 kr–140 000 kr. I de domar där avgiften hamnat lägre i intervallet har domstolen beaktat olika förmildrande omständigheter. Svea hovrätt har i dom den 10 juni 2019 i mål B 10698-18 bestämt avgiften till 80 000 kr, varvid domstolen bland annat bedömt att den omständigheten att marknadsmanipulationen höjde stängningskursen var en försvårande omständighet. Det har i detta fall inte framkommit några försvårande eller förmildrande omständigheter. **AA** köp av en aktie till priset 0,42 kr, kl. 09.39, har dock varit högsta pris för aktien under dagen, vilket är ett referenspris av stor betydelse för den som är intresserad av aktiens kursutveckling.

Av utredningen framgår att **AA** har en anställning som försäkrings-förmedlare och ett värdepappersinnehav som den 20 oktober 2019 uppgick till ca 57 000 kr. Det finns inget stöd för **AA** påstående att han riskerar att bli av med sin anställning till följd av ett eventuellt sanktionsföreläggande. Det är möjligt att hans arbetsgivare kan anse att det är olämpligt att en anställd åläggs att betala en sanktionsavgift men det utgör troligtvis inte grund för uppsägning.

AA har anfört i huvudsak följande. Han har inte överträtt förbudet mot marknadsmanipulation. Han har haft legitima skäl och hans agerande har varit i enlighet med godtaggen marknadspraxis. Det har rört sig om ett bagatellartat förbiseende vid ett enskilt tillfälle.

Det stämmer inte att den tillfälliga höjningen som den aktuella transaktionen orsakade har gett felaktiga signaler till marknaden om att det finns ett högt intresse för aktien. Att påståendet är felaktigt framgår av högsta/lägsta pris under andra handelsdagar samt av att det köptes och såldes aktier på lägre nivåer efter hans köp. Det har skett betydligt större förändringar av börskursen vid andra tillfällen. Paynovas handelsmönster och spread under en månad är i genomsnitt 7,59 procent per handelsdag. Den höjning om 7,7 procent som åstadkommits genom hans agerande kan med hänsyn till detta inte ses som en kurspåverkande signal. Hänsyn ska även tas till att den procentuella ökningen av börskursen motsvarar ett ökat bolagets totala börsvärde om ca 5 775 000 kr. Denna värdeökning hade motsvarat en mycket liten procentuell värdeförändring i ett större börsnoterat bolag.

Det finns stor risk för att han skulle förlora arbetet på grund av ett eventuellt åläggande att betala sanktionsavgift. Det framgår av lag att hänsyn ska tas till denna risk.

UTREDNING M.M.

Finansinspektionen har som bevisning åberopat Trade report, order report, orderbok, kontoutdrag och depåavtal med bilagor.

AA har som bevisning åberopat viss korrespondens, certifieringstest, underlag för lämplighetsprövning och skärmdumpar från olika hemsidor samt en ljudupptagning från ett telefonsamtal med en anställd på Finansinspektionen.

Målet har med stöd av 45 kap. 10 a § första stycket 3 rättegångsbalken avgjorts utan huvudförhandling.

DOMSKÄL

Har AA gjort sig skyldig till marknadsmanipulation enligt MAR?

Rättsliga utgångspunkter för bedömningen

Bestämmelser om sanktionsavgift vid bland annat marknadsmanipulation finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk m.m. (MAR) och lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen).

Av artiklarna 12.1 a och 15 i MAR framgår att marknadsmanipulation bland annat avser utförandet av en transaktion som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument är samt att det inte är tillåtet. Det krävs inte att agerandet har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Förbudet mot marknadsmanipulation är inte tillämpligt om det kan visas att transaktionen har utförts av legitima skäl och i enlighet med godtagen marknadspraxis. Det är Finansinspektionen som, i egenskap av behörig myndighet, kan etablera godtagen marknadspraxis. (Se artikel 13.1 och 13.2 i MAR.)

Av 5 kap. 1 och 3 §§ kompletteringslagen framgår att Finansinspektionen som utgångspunkt ska ingripa mot den som överträtt förbudet mot marknadsmanipulation och att ett sådant ingripande kan ske med sanktionsavgift. Enligt 17 § samma kapitel får Finansinspektionen avstå från ingripande bland annat när överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller det annars finns särskilda skäl.

Bedömningen i detta fall

I målet är utrett att **AA** har agerat på det sätt som Finansinspektionen påstått. Av utredningen framgår att köpet kl. 09.39 höjde ”senast betalt” för aktien med 7,7 procent och att den efterföljande ordern lades ca 20 minuter senare med ett säljpris strax under den kursen. Detta talar starkt för att syftet med **AA** agerande var att han skulle kunna sälja stora delar av sitt innehav av den aktuella aktien för ett högre pris än vad som följde av en normal och marknadsmässig efterfrågan. Genom transaktionerna har marknaden således fått felaktiga signaler om att det fanns ett köptryck avseende aktien, trots att det inte fanns. **AA** agerande är därmed att anse som marknadsmanipulation. Det förhållandet att säljordern kl. 10.03 inte ledde till något avslut påverkar inte den bedömningen.

Eftersom Finansinspektionen inte har utnyttjat möjligheten att etablera godtagen marknadspraxis är undantaget från förbudet mot marknadsmanipulation inte tillämpligt. Omständigheterna i målet är inte heller sådana att det finns skäl att avstå från ingripande genom sanktionsavgift. Det innebär att **AA** ska betala sanktionsavgift för överträdelsen.

Sanktionsavgiftens storlek

Av 5 kap. 18 § kompletteringslagen framgår vilka omständigheter som ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek fastställs. Bland annat ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är, hur länge den har pågått, dess konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet och graden av ansvar. Hänsyn ska även tas till den berörda personens finansiella ställning och, om det kan fastställas, den vinst som regelöverträdelsen inneburit.

Vid bedömningen kan ledning hämtas från den uppräknade av försvårande och förmildrande omständigheter som görs i 5 kap. 16 § kompletteringslagen. I förmildrande riktning kan det bland annat beaktas att den som begått överträdelsen

drabbas av men genom att han eller hon på grund av överträdelsen kan antas bli avskedad eller uppsagd från anställning eller drabbas av annat hinder eller synnerlig svårighet i yrkes- eller näringsutövning (se 5 kap. 16 § andra stycket 3 kompletteringslagen).

I praxis har även den omständigheten att agerandet påverkade stängningskursen i höjande riktning ansetts vara en försvårande omständighet eftersom det utgör grunden för beräkning av kursutveckling över tid. Hänsyn har även tagits till att syftet med lagstiftningen har varit att avgiftsnivåerna generellt ska höjas och att sanktionsavgifterna måste ha en avskräckande effekt. (Se Svea hovrätts domar den 20 november 2019 i mål B 2131-19 och den 10 juni 2019 i mål B 10698-18.)

Mot denna bakgrund gör tingsrätten följande bedömning.

AA agerande, som ägde rum under en och samma dag, har påverkat börskursen för den aktuella aktien genom att det senast betalda priset höjdes med 7,7 procent. Stängningskursen påverkades inte men köpet av en aktie för 0,42 kr var det högsta priset som betalades för aktien under dagen. Detta får anses vara ett referenspris som, i likhet med stängningskursen men i mindre grad, kan vara av betydelse för övriga marknadsaktörer även en tid efter transaktionen. Tingsrätten bedömer att viss hänsyn ska tas till detta vid bestämmandet av sanktionsavgiftens storlek.

Även om det inte är möjligt att göra någon exakt uppskattning av nettovinsten i detta fall konstaterar tingsrätten att överträdelsen har avsett förhållandevis låga värden och att den, om säljorden kl. 10.03 hade lett till avslut, endast hade resulterat i en begränsad nettovinst i de delar av innehavet som skulle ha avyttrats. Med hänsyn till detta bedömer tingsrätten att överträdelsen får anses som något mindre allvarlig och att det ska beaktas vid bestämmandet av sanktionsavgiftens storlek.

Vid en samlad bedömning bedömer tingsrätten att sanktionsavgiften som utgångspunkt ska bestämmas till 70 000 kr. Varken det som framkommit om **AA**

finansiella ställning eller omständigheterna i övrigt är sådana att det finns tillräckliga skäl för att sänka avgiften. Sanktionsavgiften ska därför bestämmas till 70 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 3 januari 2020. Prövningstillstånd krävs.

Viktor Kamlin

Hur man överklagar

Dom i brottmål, Patent- och marknadsdomstolen

PMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Patent- och marknadsdomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Patent- och marknadsöverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövnings-tillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Patent- och marknadsdomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Patent- och marknadsdomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Patent- och marknadsöverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Patent- och marknadsöverdomstolen

När överklagandet kommer in till Patent- och marknadsöverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att Patent- och marknadsöverdomstolen ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- domstolen meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Patent- och marknadsöverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att Patent- och marknadsdomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om Patent- och marknadsdomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med Patent- och marknadsdomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.